

bij de **behandeling**
van
dikkedarmkanker

**Uw arts heeft u een behandeling met het product CAMPTO
(irinotecan) voorgesteld.**

**Het is voor u belangrijk om te weten wat CAMPTO is
en waar u bij gebruik ervan op moet letten.**

Deze informatiefolder is tot stand gekomen met medewerking van Dr. D.F.S. Kehrer, internist-oncoloog, IJsselland Ziekenhuis te Capelle aan den IJssel en Dhr. J. Ouwerkerk, research-coördinator Oncologie, Leids Universitair Medisch Centrum te Leiden.

Inhoud

Dit boekje bevat informatie over de volgende onderwerpen:

- Wat is CAMPTO?
- Wat is kanker?
- Wat is dikkedarmkanker?
- Hoe werkt CAMPTO?
- Hoe wordt CAMPTO toegediend?
- Wat te doen bij mogelijke bijwerkingen?
- Besmettingsgevaar voor naasten
- Belangrijke informatie
- Vragen en antwoorden
- De betekenis van enkele belangrijke begrippen
- Nuttige adressen

Wat is CAMPTO?

CAMPTO is een middel bij de behandeling van **dikgedarmkanker**. CAMPTO behoort tot de zogenaamde **cytostatica**, ook wel **chemotherapie** genoemd.

Het doel van de behandeling met chemotherapie is het vernietigen van de kankercellen, waar die zich in het lichaam ook mogen bevinden. Er zijn verschillende soorten cytostatica, elk met een eigen invloed op de celdeling. De medicijnen kunnen op verschillende manieren worden toegediend, bijvoorbeeld per infuus, als tablet of per injectie.

CAMPTO wordt per infuus in de bloedbaan toegediend. Hierdoor komt CAMPTO bij alle tumorcellen aan. Naast de tumorcellen bereikt CAMPTO ook de gezonde cellen. De gezonde cellen echter herstellen zich aanzienlijk sneller dan de kwaadaardige. En daar maakt deze chemotherapie nu juist gebruik van. Ze is erop gericht om kwaadaardige cellen te vernietigen, met optimaal behoud van de gezonde cellen.

Wat is kanker?

Het menselijk lichaam is opgebouwd uit ontelbaar veel cellen. Organen, zoals de lever, nieren, huid of longen, zijn opgebouwd uit speciale cellen die nodig zijn om deze organen hun specifieke functies te laten vervullen. De meeste organen blijven gezond doordat de oude, niet goed meer functionerende cellen worden afgestoten en vervangen door nieuwe. Dit is een goed gecontroleerd, continu doorgaand proces.

Bij kanker is dit proces van het vervangen van cellen ontspoord. Door een verstoring van de genetische programmering van de cel blijft deze zich ongecontroleerd delen. Hierdoor ontstaat een groot aantal cellen met dezelfde stoornis, die een gezwel gaan vormen (ook wel **tumor** genoemd). Tumoren die niet of weinig schadelijk zijn, worden goedaardig of **benigne** genoemd. Tumoren die een bedreiging voor de gezondheid vormen, worden kwaadaardig of **maligne** genoemd.

Wat is dikkedarm- kanker?

In Nederland is dikkedarmkanker de derde meest voorkomende vorm van kanker. Elk jaar wordt bij meer dan 9.800 patiënten de diagnose dikkedarmkanker gesteld.

Dikkedarmkanker ontstaat wanneer een cel of cellen in de dikke darm van vorm veranderen (muteren) en daarbij hun normale functies verliezen. De verandering van een normale cel in een kankercel leidt tot een ongecontroleerde groei van deze cellen. Een grote hoeveelheid van deze cellen bij elkaar die zichtbaar worden noemt men een tumor. De tumor kan zich verspreiden naar andere delen van het lichaam zoals de lever, longen of de botten. Indien er bij dikkedarmkanker sprake is van de verspreiding van de tumor dan wordt er ook wel gesproken over uitgezaaide dikkedarmkanker.

De meest toegepaste behandelingen bij dikkedarmkanker zijn:

- operatie (chirurgie);
- bestraling (radiotherapie);
- behandeling met celdelingremmende medicijnen (chemotherapie)
- gerichte therapieën (targeted therapy)

Een patiënt kan ook een combinatie van deze behandelmethoden krijgen. Deze informatiefolder behandelt alleen de chemotherapie met CAMPTO. Voor meer informatie over de overige behandelmethoden kun u terecht bij het voorlichtingscentrum KWF kankerbestrijding. (zie pagina 27)

Hoe werkt CAMPTO?

CAMPTO wordt per infuus in de bloedbaan toegediend. Hierdoor komt CAMPTO bij alle tumorcellen aan. Naast de tumorcellen bereikt CAMPTO ook de gezonde cellen. De gezonde cellen echter herstellen zich aanzienlijk sneller dan de kwaadaardige. En daar maakt deze chemotherapie nu juist gebruik van. Ze is erop gericht om kwaadaardige cellen te vernietigen, met optimaal behoud van de gezonde cellen.

Wanneer een behandeling is gericht op het genezen van een patiënt, wordt dat een **curatieve** behandeling genoemd. Bestraling of chemotherapie vóór de operatie kan dienen om de tumor te verkleinen (**neo-adjuvant**). Na de operatie kan er soms een **adjuvante** behandeling worden toegevoegd. Een dergelijke behandeling kan na de curatieve behandeling worden gegeven. Deze adjuvante behandeling, die kan bestaan uit chemotherapie en/of bestraling, kan tot doel hebben om eventueel achtergebleven tumorcellen minder gelegenheid te geven om weer uit te groeien.

Als de ziekte niet meer te genezen is, kan een **palliatieve** behandeling gegeven worden. Deze is bedoeld om de ziekte te remmen en/of de klachten te verminderen.

Voor een behandeling met chemotherapie moet het lichaam in goede conditie zijn. Heel belangrijk in dat verband is het beenmerg. In dat deel van het lichaam worden namelijk de verschillende soorten bloedcellen gemaakt. In het beenmerg worden witte bloedlichaampjes aangemaakt die infecties helpen voorkomen. Ook maakt het beenmerg de rode bloedlichaampjes. Als u die niet genoeg heeft krijgt u bloedarmoede, waardoor u moe, duizelig, bleek of kortademig kan worden! Ten slotte produceert het beenmerg ook de bloedplaatjes, die voor de bloedstolling van belang zijn.

Het punt is nu dat in de strijd tegen de kankercellen ook de snel delende cellen van het beenmerg een klap te verwerken krijgen. Daarom wordt tijdens de behandeling steeds het bloed gecontroleerd. Als dat niet voldoende hersteld is, kan de arts besluiten de kuur uit te stellen. Zelf kunt u geen invloed uitoefenen op het herstel van het beenmerg, ook niet door voeding.

Hoe wordt **CAMPTO?** toegediend?

Deze kuur kan eens per week, per twee weken of per drie weken worden toegediend en kan gecombineerd worden met andere therapieën (zowel intraveneuze als orale therapieën).

Bij de eerste behandeling met CAMPTO kan het mogelijk zijn dat u voor één of meerdere nachten wordt opgenomen. Deze mogelijkheid wordt bepaald door uw behandelend arts. De door de behandelende arts gekozen dosering van CAMPTO wordt als intraveneuze infusie toegediend in 30 tot 90 minuten.

Verloopt de eerste toediening van CAMPTO goed, dan kan het vervolg van de behandeling poliklinisch worden gedaan. Een oncologisch verpleegkundige brengt het infuus bij u in en verzorgt het toedienen van de medicijnen.

Het aantal CAMPTO kuren kan per patiënt verschillen. Dit hangt samen met de wijze waarop men de chemotherapie verdraagt en de mate waarin het ziekteproces reageert op de behandeling. Verdraagt u de chemotherapie goed en neemt het ziekteproces in omvang af of blijft het stabiel, dan wordt de behandeling voortgezet.

Hoe om te gaan met **mogelijke bijwerkingen**

Zoals alle geneesmiddelen kan CAMPTO bijwerkingen veroorzaken, hoewel niet iedereen ze krijgt. Deze kunnen meestal, indien nodig, goed worden behandeld.

Praat met uw arts of oncologieverpleegkundige over eventuele bijwerkingen of uw zorgen daarover. Er zijn ook dingen die u zelf kunt doen om bijwerkingen beter te kunnen verdragen.

Het is moeilijk te voorspellen of u veel of weinig last van de chemotherapie ondervindt. Doordat de chemotherapie niet alleen de kankercellen aanpakt maar ook gezonde cellen, kunt u last krijgen van bijwerkingen. Sommige mensen merken weinig van bijwerkingen. Anderen voelen zich een paar dagen niet lekker of voelen zich ziek. Ook kan het zijn dat u na de ene kuur minder of meer last heeft van bijwerkingen dan na de andere kuur. Over het algemeen nemen de klachten in de tweede week na de kuur af en gaat u zich weer beter voelen. U kunt in de periode tussen de kuren lichamelijk en geestelijk weer op krachten komen.

Een aantal van de meest voorkomende bijwerkingen van CAMPTO zijn:

- vroege bijwerkingen als buikkrimp, transpireren, tranende ogen, speekselvloed, wazig zien, vertraagde hartslag en diarree.
- late bijwerkingen als diarree, minder eetlust en misselijkheid, haaruitval, gevoelige huid, gevoelig mondslijmvlies, verminderde weerstand tegen infecties, irritatie van het bloedvat, vermoeidheid en lusteloosheid, effect op seksualiteit en vruchtbaarheid.

Wellicht heeft u dergelijke verschijnselen al gehad voordat u begon met het gebruik van CAMPTO. Bemerkt u echter veranderingen, vertel het dan uw arts of oncologieverpleegkundige.

Hoe om te gaan met **mogelijke bijwerkingen** (vervolg)

VROEGE BIJWERKINGEN

CAMPTO kan een prikkelende werking op het zenuwstelsel hebben. Hierdoor kunnen zich de volgende klachten voordoen:

- Buikkrimp
- Transpireren
- Tranende ogen
- Speekselvloed
- Wazig zien
- Vertraagde hartslag
- Diarree

Als deze bijwerkingen bij de eerste klinische kuur zijn opgetreden krijgt u vlak voor het toedienen van de volgende toedieningen CAMPTO een onderhuidse injectie met het medicijn atropine ter voorkoming van deze bijwerkingen.

LATE BIJWERKINGEN

Diarree

Na toediening van CAMPTO is het mogelijk dat u last krijgt van laat ontstane diarree. Is dit het geval dan treedt de eerste vloeibare ontlasting in het algemeen op rond de vijfde dag na de kuur.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ U dient in geval van diarree twee liter per dag te drinken. Neem direct contact op met uw arts als u niet kunt drinken of uw medicijnen niet kunt innemen. Bij ernstige diarree is het soms nodig dat uw arts de volgende kuur een week uitstelt en/of de dosis van de chemotherapie aanpast.
- ✓ Bij laat ontstane diarree dient u direct te beginnen met het innemen van twee capsules loperamide. Vervolgens elke twee uur één capsule loperamide. U moet hiermee doorgaan tot twaalf uur na de laatste vloeibare ontlasting ('s nachts eventueel iedere 4 uur 2 capsules nemen).
- ✓ Houdt de diarree ondanks deze behandeling langer dan 24 uur aan, neem dan contact op met de afdeling oncologie. Uw arts zal dan beslissen of u een antibioticumkuur moet gebruiken. Het darmslijmvlies kan namelijk door de aanhoudende diarree beschadigd raken en ontsteken door verminderde afweer als gevolg van de chemotherapie.

Hoe om te gaan met mogelijke bijwerkingen (vervolg)

Minder eetlust en misselijkheid

Veel mensen hebben minder trek tijdens de kuur. Soms verandert de smaak, waardoor plotseling voedsel niet goed meer smaakt of tegenstaat. Misselijkheid, variërend van vaag tot fors, wil nog wel eens aan de orde zijn. Dankzij nieuwe medicijnen hoeft dit niet meer zo erg te zijn. Middelen tegen misselijkheid kunnen obstipatie veroorzaken. Daarom dient u uw ontlastingspatroon in de gaten te houden en zo nodig laxeermiddelen te gebruiken.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Zoek een rustige, frisse omgeving op.
- ✓ Vermijdt lichtprikkels.
- ✓ Vermijdt extreme geuren (kookluchtjes, parfum).
- ✓ Probeer zoveel mogelijk rechtop te zitten. Vooral na een maaltijd is dit van belang (30 tot 40 minuten).
- ✓ Draag comfortabele, ruim zittende kleding.
- ✓ Gebruik regelmatig kleine maaltijden (kleine beetjes op een groot bord).
- ✓ Eet niet te vet, te warm of te sterk gekruid voedsel.
- ✓ Drink in ieder geval goed, ten minste anderhalve liter per dag.
- ✓ Sommige mensen vinden koolzuurhoudende drankjes prettig.

- ✓ Bij aanhoudende misselijkheid kan het verlichting geven wanneer u ieder uur enkele hapjes koude yoghurt (zonder suiker) neemt.
- ✓ U kunt de folder 'Goede voeding bij kanker' meenemen.
- ✓ Zo nodig kunt u zich laten adviseren door een dietiste.

Haaruitval

Een behandeling met Campto kan haaruitval veroorzaken. De mate van haaruitval verschilt per patient. Indien haaruitval optreedt begint dit meestal tussen de eerste en de tweede kuur en kan gepaard gaan met een prikkelend gevoel op de hoofdhuid.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Het is te overwegen om aan het begin van de behandeling het haar kort te laten knippen opdat u minder last zult hebben van de uitvallende haren.
- ✓ Als het haar dunner wordt kunt u bijvoorbeeld een hoed of pet opzetten of een shawl met een mooie knoop om het hoofd binden.
- ✓ Ook de aanschaf van een pruik is te overwegen. Vraag binnen uw ziekenhuis naar de mogelijkheden voor het bezoeken van een haarwerkspecialist die is aangesloten bij het Top Haarwerkersgilde Nederland. Een ledenlijst is hiervoor beschikbaar zodat u een kapsalon bij u in de buurt kan kiezen. Ook kunt u terecht bij Pruikenthuiszorg Nederland (www.pruikenthuiszorg.nl).

Hoe om te gaan met **mogelijke bijwerkingen** (vervolg)

pruikenthuiszorg.nl).

Met een verklaring van de arts worden de kosten van een pruik grotendeels vergoed door de ziekenfondsen en ziektekostenverzekeraars.

Gevoelige huid

Door de chemotherapie kan uw huid droog aan gaan voelen en gevoeliger worden voor zonlicht.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Behandel uw huid met zorg; gebruik een goede crème, bijvoorbeeld een crème met vitamine E.
- ✓ Zit niet in de volle zon; u kunt veel sneller verbranden dan u gewend bent.

Gevoelig mondslijmvlies

Over het algemeen heeft CAMPTO weinig invloed op de mond. Soms treden er klachten op van een droge, gevoelige mond en rood mondslijmvlies. Het tandvlees en slijmvlies kunnen door de verminderde afweer gaan ontsteken en er kunnen blaartjes ontstaan. U kunt een droge mond krijgen door verminderde speekselproductie. Er kunnen kloofjes ontstaan in de lippen en mondhoeken.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Verzorg de mond na iedere maaltijd.
- ✓ Gebruik een zachte tandenborstel, tandpasta met fluoride en houten tandenstokers.
- ✓ Ga voorzichtig met het tandvlees om.
- ✓ Verwijder éénmaal daags zorgvuldig alle tandplak, ook uit de ruimten tussen de tanden.
- ✓ Verzorg ook het mondslijmvlies door de mond krachtig te spoelen en te gorgelen met een zoutoplossing (1 afgestreken theelepel zout op een grote mok water).
- ✓ Heeft u een kunstgebit, dan is het belangrijk dit ook schoon te maken en het bij het spoelen uit te doen, zodat de hele mond goed schoon wordt.
- ✓ Voorkom kloofjes door de lippen en mondhoeken vet te houden met vaseline.
- ✓ Moet u naar de tandarts, vertel dan dat u een behandeling met chemotherapie ondergaat. Dit kan betekenen dat sommige tandheelkundige ingrepen beter even kunnen wachten.

Hoe om te gaan met mogelijke bijwerkingen (vervolg)

Verminderde weerstand tegen infecties

Onder invloed van de chemotherapie is het mogelijk dat het beenmerg minder witte bloedlichaampjes produceert. Dit kan tot gevolg hebben dat uw weerstand tegen infecties afneemt. U bent dan sneller vatbaar voor verkoudheid of griep. Soms is het nodig dat u met een antibioticum behandeld wordt.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Vermijdt indien mogelijk contact met verkouden of grieperige mensen.
- ✓ Als u denkt dat u verhoging of koorts heeft, controleer dan uw temperatuur.
- ✓ Neem bij koorts (temperatuur boven 38.5° Celsius onder de oksel of 39° Celsius met een oorthermometer gemeten) contact op met de afdeling oncologie.

Irritatie van het bloedvat

irritatie kan ontstaan rond en/of boven de insteekopening van het infuus. Dit wordt veroorzaakt door de prikkelende werking van de chemotherapie op de wand van het vat. Het bloedvat kan ontstoken raken. De huid kan rood worden en het vat kan hard en pijnlijk aanvoelen.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Wissel zo mogelijk de plaats waar u het infuus in laat brengen af, zodat het bloedvat de kans krijgt te herstellen.
- ✓ Ontstaan thuis pijnklachten dan kan een verband dat u met water vochtig en koel houdt verlichting geven.
- ✓ Veelal verdwijnen de klachten vanzelf. Het is belangrijk deze klachten voordat u de volgende toediening krijgt te melden.

Vermoeidheid en lusteloosheid

U kunt zich moe en futloos voelen. Slap, tot niets in staat, nergens zin in. Vergelijkbaar met het gevoel na een griep.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Forceert u zichzelf niet.
- ✓ Probeer actief en fit te blijven, neem daarbij wel tijdig uw rust.
- ✓ Regel zo nodig hulp voor boodschappen etc. en neem niet teveel hooi op uw vork.

Effect op seksualiteit en vruchtbaarheid

De menstruatie kan van slag raken. Dit kan variëren van een keer overslaan tot helemaal wegblijven. Langer bloedverlies dan normaal komt ook voor. Bij vrouwen ouder

Hoe om te gaan met **mogelijke bijwerkingen** (vervolg)

dan veertig jaar kan de menstruatie definitief wegblijven. Ook kunnen vrouwen last hebben van een droge vagina, doordat de slijmvliezen worden aangetast.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Goede anticonceptie is noodzakelijk omdat tijdens de behandeling zowel zaad- als eicellen door de chemotherapie beschadigd worden.
- ✓ Luister naar uw lichaam en forceer u niet.
- ✓ In geval van pijn bij het vrijen zijn er bij de drogist verschillende middelen in de handel ter bevochtiging van het vaginaslijmvlies.

Besmettingsgevaar

voor naasten

In urine, ontlasting, drain- en wondvocht en bloed kunnen nog geruime tijd resten cytostatica voorkomen. Direct contact met cytostatica of resten in deze uitscheidingsproducten kan voor anderen schadelijk zijn voor de gezondheid. Dit geldt speciaal voor hen die dagelijks met chemotherapie werken en is niet van toepassing voor uw naasten. Naasten hoeven dus niet bang te zijn dat intimiteit gevaarlijk voor hen is.

De volgende adviezen kunnen helpen:

- ✓ Voorkom verspreiding van resten cytostatica in uitscheidingsprodukten door spetteren of morsen.
- ✓ Urine en ontlasting kunnen via het riool geloosd worden; u kunt dus gewoon het toilet gebruiken.
- ✓ Mannen worden geadviseerd zittend te plassen.
- ✓ Druppels kunt u met toiletpapier verwijderen.
- ✓ Voordat u doortrekt dient u het deksel naar beneden te doen om spatten te voorkomen.
- ✓ Als u na een kuur op de polikliniek voor vertrek naar het toilet wilt, dient u het toilet in de gang van de dagbehandeling te gebruiken. Dit toilet is voorzien van een deksel.
- ✓ Is er sprake van wondverzorging of incontinentie, neem dan contact op met uw behandelend arts of oncologieverpleegkundige.

Belangrijke informatie

Om te onthouden:

- Volg de instructies van uw behandelaar (arts of oncologieverpleegkundige) bij het gebruik van CAMPTO.
- Bij een kuur kunnen zich tal van ‘normale’ bijwerkingen voordoen. Deze kunnen vervelend zijn, maar vormen geen reden tot ongerustheid. Het is goed te weten dat de mate waarin de bijwerkingen optreden niets zegt over het uiteindelijke resultaat van de therapie. Uiteraard staat u niet alleen. U kunt rekenen op hulp en steun van het ziekenhuis. Met vragen of problemen kunt u altijd bij ze terecht. Doet zich iets ongewoons voor, dat u niet vertrouwt, aarzelt u dan niet om contact op te nemen.

Neem in ieder geval contact op bij:

- koorts (temperatuur boven 38.5° Celsius onder de oksel of 39° Celsius met een oorthermometer gemeten), koude rillingen
- diarree die langer aanhoudt dan vierentwintig uur, en indien u niet kunt drinken
- spontane blauwe plekken
- ontstoken mondslijmvlies
- aanhoudend bloedverlies
- indien u niet kunt drinken

- elk ander nieuw verschijnsel waarvan u denkt dat het belangrijk kan zijn.

Meer informatie:

- Als u meer wilt weten of in contact wilt komen met andere patiënten, dan kunt u zich wenden tot de adressen die u vindt in de behandelwijzen.
- Daarnaast kunt u de onderstaande folders van voorlichtingscentrum KWF Kankerbestrijding in de wachtruimte vinden of bij de verpleging opvragen:
 - Dikke darmkanker
 - Chemotherapie
 - Kanker en erfelijkheid
 - Teamwerk
 - Goede voeding bij kanker
 - Vermoeidheid en kanker
 - Verder leven met kanker
 - Goed verzorgd, beter gevoel
 - Cytostatica en uitscheidingsprodukten

Antwoorden op uw vragen

Het gebruik van CAMPTO zal ongetwijfeld aanleiding geven tot vragen. Hieronder vindt u een aantal veel voorkomende vragen en de antwoorden hierop.

Bedenk dat uw arts of verpleegkundige altijd bereid is om in te gaan op uw vragen en zorgen.

Wat is CAMPTO?

CAMPTO is een middel bij de behandeling van dikkedarmkanker. CAMPTO behoort tot de zogenaamde cytostatica, ook wel chemotherapie genoemd. CAMPTO wordt per infuus in de bloedbaan toegediend. Hierdoor komt CAMPTO bij alle tumorcellen aan.

Welke bijwerkingen kunnen er optreden tijdens het gebruik van CAMPTO?

Een aantal van de meest voorkomende bijwerkingen van CAMPTO zijn:

- vroege bijwerkingen als buikkrimp, transpireren, tranende ogen, speekselvloed, wazig zien, vertraagde hartslag en diarree.
- late bijwerkingen als diarree, minder eetlust en misselijkheid, haaruitval, gevoelige huid, gevoelig mondslijmvlies, verminderde weerstand tegen infecties,

Antwoorden op uw vragen (vervolg)

irritatie van het bloedvat, vermoeidheid en lusteloosheid, effect op seksualiteit en vruchtbaarheid en besmettingsgevaar voor naasten.

Aan welke verschijnselen moet ik extra aandacht besteden?

Neem in ieder geval contact op met uw arts of oncologieverpleegkundige bij:

- koorts (temperatuur boven 38.5° Celsius onder de oksel of 39° Celsius met een oorthermometer gemeten), koude rillingen
- diarree die langer aanhoudt dan vierentwintig uur, en indien u niet kunt drinken
- spontane blauwe plekken
- ontstoken mondslijmvlies
- aanhoudend bloedverlies
- indien u niet kunt drinken
- elk ander nieuw verschijnsel waarvan u denkt dat het belangrijk kan zijn.

Voor de volledige productinformatie wordt u verwezen naar de bijsluiter.

Nuttige adressen

KWF Kankerbestrijding

Postbus 75508

1070 AM Amsterdam

Telefoonnummer: 020-570 05 00

Faxnummer: 020-675 03 02

KWF Kanker Infolijn: 0800-022 66 22

(gratis; ma-vrij 10.00-12.30/13.30-16.00 u.)

E-mail: info@kwfkankerbestrijding.nl

Website: www.kankerbestrijding.nl

Maag Lever Darm Stichting

Postbus 430

3430 AK Nieuwegein

Telefoonnummer: 030-605 58 81

Faxnummer: 030-604 98 71

Informatielijn: 0900-202 56 25

(€ 0,20 p/m)

E-mail: info@mlds.nl

Website: www.mlds.nl

www.darmkanker.info

Begrippenlijst

Adjuvant:

Bestraling of chemotherapie na de operatie.

Curatief:

Wanneer een behandeling is gericht op het genezen van een patiënt, wordt dat een curatieve behandeling genoemd.

Cytostatica/chemotherapie:

Cytostatica wordt ook wel chemotherapie genoemd. Het doel van de behandeling met chemotherapie is het vernietigen van de kankercellen, waar die zich in het lichaam ook mogen bevinden. Er zijn verschillende soorten cytostatica, elk met een eigen invloed op de celdeling. De medicijnen kunnen op verschillende manieren worden toegediend, bijvoorbeeld per infuus, als tablet of per injectie.

Dikkedarmkanker:

Dikkedarmkanker ontstaat wanneer een cel of cellen in de dikke darm van vorm veranderen (muteren) en daarbij hun normale functies verliezen. De verandering van een normale cel in een kanker cel leidt tot een ongecontroleerde groei van deze cellen.

Neo-adjuvant:

Bestraling of chemotherapie vóór de operatie.

Palliatief:

Als de ziekte niet meer te genezen is, kan een palliatieve behandeling gegeven worden. Deze is bedoeld om de ziekte te remmen en/of de klachten te verminderen.

Tumor:

Een gezwel ontstaat door woekering van cellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen goedaardige (benigne) en kwaadaardige (maligne) tumoren.

- Maligne tumoren kunnen ingroeien in gezonde weefsels en zo schade aanrichten. Bovendien kunnen ze metastaseren. Maligne tumoren vormen daarom een bedreiging voor de gezondheid.
- Benigne tumoren kunnen weliswaar groot worden, maar groeien niet door gezond weefsel heen en kunnen niet metastaseren. Ze zijn daarom meestal niet bedreigend voor de gezondheid; tenzij ze drukken op belangrijke organen of weefsel.

Pfizer bv, Postbus 37, 2900 AA Capelle a/d IJssel, www.pfizer.nl

